

**ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΕΣ ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ
ΗΜΕΡΗΣΙΩΝ & ΕΣΠΕΡΙΝΩΝ ΓΕΝΙΚΩΝ ΛΥΚΕΙΩΝ
ΤΡΙΤΗ 9 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 2025
ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΣΤΗ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ & ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ**

A1. Το απόσπασμα του κειμένου 2 αναφέρεται στη διαδικασία διαμόρφωσης της ταυτότητας των εφήβων, η οποία συνδέεται με την εικόνα που έχει ο έφηβος για τον εαυτό του και τη θέση του στο κοινωνικό περιβάλλον αλλά καθορίζει και τους προσωπικούς στόχους και επιλογές του. Επισημαίνεται πως για την επιτυχή διαμόρφωσή της πρέπει ο έφηβος να αντιλαμβάνεται την μοναδικότητά του, την ενότητα και τη συνέχειά του κατά την πορεία της ανάπτυξής του. Επίσης, έχει την ευκαιρία να κοινωνικοποιηθεί και να διαμορφώσει κριτική σκέψη, έργο δύσκολο λόγω της πολυπολιτισμικότητας του σύγχρονου κόσμου.

B1. 1. γ, 2. γ, 3. α, 4. β, 5. β

B2. α. Στη δεύτερη παράγραφο του κειμένου 1 υπάρχουν τρεις συνεχόμενες αντιθέσεις, όπως φαίνεται από τη χρήση της διαθρωτικής λέξης «αλλά»: «Το φοβίζει η μοναξιά, **αλλά** πρωτεύει ο εαυτός», «Ποθεί ν' ανήκει κάπου, να συμμετέχει σε μια συλλογικότητα, **αλλά** συγχρόνως φοβάται την απώλεια της μοναδικότητάς του.», «Αποζητά τη δέσμευση, **αλλά** χωρίς υποχρεώσεις και δίχως τη στέρηση των δυνατοτήτων επιλογής.». Με τις αντιθέσεις αυτές τονίζεται η αντιφατική, αντικρουόμενη συμπεριφορά των σημερινών ανθρώπων, οι οποίοι επιθυμούν την αυτοεπιβεβαίωση, την προβολή, την ένταξη σε ομάδα, έχουν έντονη την ανάγκη του ανήκειν κάπου κοινοποιώντας προσωπικές εμπειρίες και φωτογραφίες τους στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης. Παράλληλα, όμως, λειτουργούν ατομικιστικά αποφεύγοντας δεσμεύσεις, υποχρεώσεις και οτιδήποτε περιορίζει την ανεξαρτησίας και τις επιλογές τους, επιθυμώντας να διατηρήσουν τη μοναδικότητά τους. Με τη χρήση των αντιθέσεων καλύπτεται όλο το φάσμα της ανθρώπινης συμπεριφοράς, καταδεικνύοντας τις δραματικές πτυχές της ανθρώπινης ύπαρξης, προσδίδοντας στο κείμενο παραστατικότητα, αμεσότητα και ζωντάνια και καθιστώντας τον λόγο πειστικότερο.

β. Στο συγκεκριμένο απόσπασμα της τέταρτης παραγράφου του κειμένου 1 κυριαρχεί το α' πληθυντικό πρόσωπο («μοιραζόμαστε», «προτιμάμε», «φοβόμαστε»). Με τη χρήση του ο ομιλητής επιδιώκει να εντάξει τον εαυτό του στο ευρύτερο σύνολο των ανθρώπων οι οποίοι προβάλλουν τις προσωπικές τους στιγμές στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης και αποφεύγουν τη διαπροσωπική επαφή, μιλώντας ως εκπρόσωπός τους και δίνοντας καθολικότητα και ευρύτερη διάσταση στο φαινόμενο. Με τον τρόπο αυτό παρέχεται στον αναγνώστη στο αίσθημα της συμμετοχής με δυνατότητα ευαισθητοποίησής του στο θέμα, προσδίδοντας στο ύφος αμεσότητα, ζωντάνια και παραστατικότητα.

B3. Στην τέταρτη παράγραφο του κειμένου 2 δύο βασικοί τρόποι οργάνωσης του λόγου είναι τα παραδείγματα και το αίτιο αποτέλεσμα. Τα παραδείγματα εντοπίζονται στο σημείο «που μπορεί να είναι η οικογένεια, το σχολείο με τις υποχρεώσεις που επιβάλλει, οι συμμαθητές και οι φίλοι του» και το αίτιο αποτέλεσμα στο σημείο «η διαδικασία της δημιουργίας ταυτότητας είναι δύσκολη, με αποτέλεσμα να κλείνουν το κεφάλαιο αυτό, παίρνοντας εύκολες και γρήγορες αποφάσεις χωρίς να διερευνούν όλες τις προοπτικές και εναλλακτικές οδούς που ανοίγονται μπροστά τους, χάνοντας με αυτόν τον τρόπο την ευκαιρία να πάρουν τις αποφάσεις που θα τους οδηγήσουν στην ανάπτυξη του καλύτερού τους εαυτού.». Με αυτούς τους δύο τρόπους ανάπτυξης επιτυγχάνεται η συνοχή των νοημάτων εφόσον αρχικά με τα παραδείγματα παρουσιάζονται οι φορείς κοινωνικοποίησης που επηρεάζουν τον έφηβο στη διαδικασία διαμόρφωσης ταυτότητας, ενώ με το αίτιο αποτέλεσμα εξηγούνται οι συνέπειες από τις βιαστικές και μη ψύχραιμες αποφάσεις του, όταν πιέζεται από αυτούς τους φορείς. Παράλληλα αναπτύσσεται και η βασική θέση της παραγράφου, η δυσκολία δηλαδή της διαδικασίας αυτής για τον έφηβο και οι επιδράσεις της στη μετέπειτα ζωή του αν αυτή δεν γίνει σωστά.

Γ. Στο κείμενο 3 μέσα από τη χρήση α' ενικού προσώπου («θυμάμαι», «καθόμουνα») αποτυπώνονται οι προσωπικές μνήμες και τα συναισθήματα του έφηβου κάποτε αφηγητή σε μια πολύ συγκεκριμένη χρονική περίοδο της ζωής του, στο πρώτο του ραντεβού. Βρίσκεται σε μία κατάσταση ψυχικής ευφορίας κι ευτυχίας, τόσης που αδυνατεί να αρθρώσει οποιαδήποτε λέξη («Εκεί καθόμουνα αμίλητος και ευτυχισμένος»). Η περιγραφή του ανοιξιάτικου τοπίου του χωριού του μέσα από τις εικόνες («Το πλατανόδασος απέναντι να πρασινίζει και οι αγριάδες να ψηλώνουν μέχρι το γόνατο.») και τη μεταφορά («Μια ατέλειωτη στρατιά από κάμπιες να κατεβαίνει από τον κορμό ενός δέντρου») επιτείνουν την ήδη έντονη συναισθηματική του κατάσταση θεωρώντας πως όλα είναι τέλεια και ιδανικά λόγω του έρωτα και αδιαφορώντας για οτιδήποτε αρνητικό μπορεί να συμβαίνει στον έξω κόσμο, όπως το ατύχημα στο Τσέρνομπιλ και τις καταστροφικές συνέπειές του για την Ευρώπη («χωρίς να δίνεις δεκάρα για το ατύχημα που έγινε δυο μέρες πριν στο Τσέρνομπιλ και για τις προειδοποιήσεις των επιστημόνων για το ραδιενεργό νέφος και τον κίνδυνο βροχής.»). Όμως για τον συγκεκριμένο έφηβο τίποτα δεν έχει σημασία και όλα μοιάζουν ονειρικά, ευχόμενος όλη η ζωή του να είναι έτσι. Προσωπικά, καταλαβαίνω και συμμερίζομαι την συμπεριφορά του έφηβου ήρωα, καθώς το πρώτο ραντεβού και το ερωτικό καρδιοχτύπι που το συνοδεύει είναι η πιο σημαντική στιγμή στη ζωή μας. Είναι λογικό να αδιαφορεί για οτιδήποτε αρνητικό και σοβαρό συμβαίνει γύρω του, γιατί για εκείνον το πιο σημαντικό γεγονός εκείνη τη στιγμή είναι η κοπέλα δίπλα του. Βέβαια, μεγαλώνοντας και ωριμάζοντας όλοι μας συνειδητοποιούμε τόσο αφελείς υπήρξαμε και αναλογιζόμαστε με νοσταλγία αυτές τις ξέγνοιαστες και όμορφες στιγμές.

Δ. Επικοινωνιακό πλαίσιο: άρθρο (γνώμης) στην ηλεκτρονική εφημερίδα του σχολείου

Ύφος: επίσημο με στοιχεία προφορικότητας

Απαιτείται τίτλος

Ενδεικτικός τίτλος: «Social Media και ανθρώπινες σχέσεις»

Ενδεικτικός πρόλογος (αφόρμηση από την άποψη που διατυπώνεται στο κείμενο 1)

Η ραγδαία εξέλιξη της τεχνολογίας σε όλους τους τομείς και ιδιαίτερα στην πληροφορική είναι γνωστή και αδιαμφισβήτητη. Η ζωή μας τα τελευταία χρόνια έχει αλλάξει ριζικά από την έλευση των μέσω κοινωνικής δικτύωσης και του ψηφιακού κόσμου γενικότερα, φέρνοντας την ανθρωπότητα αντιμέτωπη με μια σειρά από πλεονεκτήματα, αλλά και κινδύνους. Την αφορμή γι' αυτό το άρθρο αποτέλεσε η άποψη που διατύπωσε ο γνωστός καθηγητής της Φιλοσοφίας Θεοφάνης Τάσης σε συζήτησή του με δημοσιογράφο, πως τα social media (μέσα κοινωνικής δικτύωσης) προκαλούν εθισμό και ότι ο ψηφιακός κόσμος έχει υποκαταστήσει τις ανθρώπινες σχέσεις.

Κύριο μέρος

Ζητούμενο 1ο: διατύπωση συμφωνίας ή διαφωνίας με την άποψη πως τα social media (μέσα κοινωνικής δικτύωσης) προκαλούν εθισμό και ότι ο ψηφιακός κόσμος έχει υποκαταστήσει τις ανθρώπινες σχέσεις και αιτιολόγησή της.
Συμφωνώ με τη διαπίστωση γιατί:

- Αυξάνουν την περιέργεια σχετικά με την προσωπική ζωή άλλων χρηστών.
- Επιβεβαιώνουν και επαληθεύουν την εικόνα και την αξία μας μέσα από τη χρήση τους.
- Παρουσιάζεται μια ωραιοποιημένη εικόνα του εαυτού μας και του κόσμου, υποκαθιστώντας τις δύσκολες και δυσάρεστες στιγμές της πραγματικής ζωής από τις οποίες θέλουμε να ξεφύγουμε.
- Είναι ευκολότερη η επικοινωνία μέσω των ηλεκτρονικών μέσων καθώς υπάρχει μικρότερη έκθεση του ατόμου σε άβολες καταστάσεις, δίνοντάς του τη δυνατότητα να προετοιμαστεί για να τις αντιμετωπίσει, ενώ σε αρκετές περιπτώσεις κρύβεται πίσω από την ανωνυμία.

**Ζητούμενο 2ο: Τρόποι αξιοποίησης των κοινωνικών δικτύων
ώστε να ωφελούνται οι νέοι**

- Δυνατότητα συμμετοχής σε ομαδικές συζητήσεις συνδέοντας ανθρώπους με κοινά ενδιαφέροντα και διατυπώνοντας προσωπικές απόψεις.
- Πληροφόρηση πάνω σε ποικίλα θέματα, θεωρίες, τρόπους ζωής και διαμόρφωση προσωπικής άποψης.
- Ενημέρωση για κοινωνικά φαινόμενα και κινητοποίηση για ανάληψη δράσης.
- Πληροφόρηση για πολιτιστικές εκδηλώσεις και γενικότερα δραστηριότητες που διευρύνουν τους πνευματικούς ορίζοντες.

Ενδεικτικός επίλογος

Σαφώς τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης αποτελούν μία πραγματικότητα που δεν μπορούμε να αποφύγουμε. Η διαμάχη για την απαγόρευση/ κατάργησή τους ή όχι είναι άτοπη, καθώς δεν πρόκειται να εξαφανιστούν επειδή δε μας αρέσουν. Αυτό που πρέπει να κάνουμε είναι να φροντίζουμε για τη σωστή χρήση τους προς όφελος της ανθρωπότητας και όχι εις βάρος της ή εξυπηρετώντας συμφέροντα κάποιων.